

PELKOSENNIEMEN KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELU- MÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 §:n mukaan kunnat voivat antaa kuntaa tai sen osaa koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä. Määräyksillä täydennetään ympäristönsuojelua koskevaa lainsäädäntöä siten, että kunnan ympäristön erityspiirteet ja paikalliset olosuhteet saadaan otettua huomioon. Määräykset eivät voi koskea ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa. Määräykset kohdistuvat ensisijaisesti toimintoihin, joista aiheutuvat päästöt ovat luonteeltaan hajapäästöjä.

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset perustuvat ympäristönsuojelulakiin tai sen nojalla annettuihin säädöksiin. Ympäristönsuojelulaissa on lueteltu ne asiat, joista kunnallisia ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa.

Ympäristönsuojelumääräykset voivat ympäristönsuojelulain 19 §:n 2 momentin mukaisesti koskea:

1. toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
2. erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
3. toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
4. alueita, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan;
5. vyöhykkeitä ja alueita, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
6. valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista sekä
7. vesien tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Ympäristönsuojelumääräykset ovat ympäristönsuojelulain mukainen ohjauskeino. Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia säädöksiä ovat jätelain (1072/1993) nojalla annetut jätehuoltomääräykset ja maankäyttö ja rakennuslain (1072/1999) nojalla annettu rakennusjärjestys. Lisäksi järjestyslaissa (612/2003) on joitakin ympäristönsuojelua sivuavia määräyksiä ja myös kaavamääräykset voivat koskea ympäristönsuojelua.

Ympäristönsuojelumääräysten valmistelussa on pyritty välttämään eri määräysten väliset ristiriidat.

Paikalliset olosuhteet

Määräyksissä on otettu huomioon ympäristösuojelullisesti erityishuomiota vaativat alueet, joille annetaan muutamia näitä alueita koskevia, yleensä yleismääräystä ankarampia määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Pelkosenniemiellä vedenhankinnan kannalta tärkeitä I – luokan pohjavesialueita ovat: Rajaoja, Suvanto, Saunavaara, Luironvaara, Kupittaja, Kokonvaara ja Messukallio.

Pelkosenniemiellä vedenhankintaan soveltuvia II – luokan pohjavesialueita ovat: Talviaisselkä, Kortesselkä, Tallavaara, Kapustanpalo, Moitaselkä ja Vyötämöselkä

Pohjaveden pilaantumisen estämiseksi on ranta-alueille annettu erityisiä määräyksiä, jotka koskevat mm: jätevesien käsittelyä, poronhoitoa, lannoitusta sekä moottoriajoneuvojen, koneiden ja laitteiden pesua. Ympäristönsuojelumääräyksillä ohjataan mm. ilman epäpuhtauksia ja melua aiheuttavia toimintoja, jotka voivat aiheuttaa terveys- ja viihtyvyyshaittoja.

1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten yleinen tavoite on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen sekä pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistaminen ja vähentäminen. Perusteena ovat paikalliset olosuhteet ja sekä taajamissa ja haja-asutusalueilla.

2 § Määräysten antaminen ja valvonta

Ympäristönsuojelulain 21 §:n 1 momentin mukaan kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Tämän lain 5 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämä toimielin. Pelkosenniemen kunnan hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta toimii ympäristönsuojeluviranomaisena.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää sille kuuluvaa ratkaisovaltaa alaiselleen viranhaltijalle siten kuin ympäristönsuojelulain 21 §:ssä ja kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä on säädetty. Hallintopakkoasioiden päätösvaltaa ei voi delegoida.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Ympäristönsuojelumääräykset ovat voimassa koko kunnan alueella. Lisäksi on annettu joitakin erityisalueita, kuten taajamia, ranta-alueita ja pohjavesialueita koskevia määräyksiä.

Ympäristönsuojelulain 19 §:n 1 momentin mukaisesti määräykset eivät voi koskea ympäristönsuojelulain nojalla ympäristöluvanvaraista toimintaa taikka 61, 62 tai 78 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa.

4 § Määritelmät

Ympäristönsuojelumääräyksissä on määritelty niitä termejä, joita käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Keskeisimpiä termejä ovat taajaan rakennettu alue, pohjavesialue, ranta-alue, tulva-alue sekä vesihuoltolaitoksen toiminta-alue. Kaikki nämä termit viittaavat alueisiin, joilla on niiden erityispiirteiden vuoksi tarpeen antaa muista alueista poikkeavia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Talusjäteveden lievennetyn käsittelyn vyöhyke on määritelty selkiinnyttämään jätevesiasetuksen vaatimuksen mukaista lievennetyn käsittelyn vyöhykettä.

Määritelmässä on lisäksi selitetty, mitä tarkoitetaan talusjätevedellä, harmaalla jätevedellä, käymäläjätevedellä ja jätevesilietteellä. Näitä termejä käytetään puhuttaessa jätevesien käsittelystä. Talusjätevedellä tarkoitetaan määritelmän mukaisesti asuntojen, toimistojen, liikerakennusten ja laitosten vesikäymälöistä, keittiöistä, pesutiloista ja niitä vastaavista tiloista ja laitteista peräisin olevaa jätevettä.

Talusjätevettä on myös vastaava elinkeinotoiminnasta peräisin oleva jätevesi. Harmaa jätevesi on pelkkiä pesuvesiä ja käymäläjätevesi koostuu wc:n huuhteluvesistä. Jätevesilietteeksi on määritelty puhdistamo-, saostuskaivo- ja umpikaivoliete. Jätevesilietteen hygienisoinnilla tarkoitetaan Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymää käsittelyä eli esimerkiksi mädätystä, kalkkistabilointia tai lahotusta.

2 LUKU JÄTEVESIEN JOHTAMINEN JA VESIEN SUOJELU

Yleistä

Erilaisissa toiminnoissa, kuten asumisessa, maataloudessa ja teollisuudessa muodostuvat jätevedet voivat aiheuttaa pohja- ja pintavesien pilaantumista. Jätevesien sisältämät ravinteet aiheuttavat pintavesissä rehevöitymistä ja niiden sisältämät taudin aiheuttajat voivat pohja- ja pintavesiin päästessään aiheuttaa terveyshaittoja. Jätevesien käsittelystä säädetään ympäristönsuojelulaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä. Jätevesien aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi ympäristönsuojelumääräyksissä annetaan jätevesien käsittelyä koskevia tarkentavia ja täydentäviä määräyksiä.

Pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi on lisäksi annettu mm. lannoitteiden ja torjunta-aineiden levittämistä koskeva rajoitus.

Ympäristönsuojelulain 103 §:ssä on säädetty jätevesien yleinen puhdistamisvelvollisuus. Ympäristönsuojelulain 103 §:n 2 momentin mukaan muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan silloin, kun niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristönsuojelumääräysten lähtökohtana on, että kantoveden varassa olevan rakennuksen jätevesimäärä on niin pieni, ettei erityistä jätevesien käsittelyä tarvita.

Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla kiinteistöjen talousjätevesien käsittelyä koskee valtioneuvoston asetus 209/2011 (ns. talousjätevesiasetus). Asetuksen tarkoituksena on asettaa yhtenäinen taso jätevesien käsittelylle kaikilla haja-asutusalueilla, jotka eivät kuulu viemäriverkoston piiriin. Taso voidaan kunnallisilla määräyksillä paikallisesti tarvittaessa tiukentaa tai sallia asetuksen tarkoittamia lievennettyjä puhdistusvaatimuksia.

Ranta-alueilla ja pohjavesialueilla on talousjätevesien käsittelylle annettu muita alueita tiukempia määräyksiä pohjaveden hyvän laadun turvaamiseksi.

5 § Talousjätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston toiminta-alueella

Kiinteistön viemäriverkostoon liittymisvelvollisuudesta laitoksen toiminta-alueella säädetään vesihuoltolaissa (119/2001).

6 § Yleiset määräykset jätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla

Määräyksessä on asetettu yleisiä vaatimuksia talousjätevesien käsittelylle. Suuri osa Pelkosenniemen pinta-alasta on harvaan asuttua haja-asutusaluetta, joilla ei ole herkästi pilaantuvia kohteita ja joilla talousjätevesien aiheuttama ympäristökuormitus on vähäistä. Määräyksen mukaan näillä alueilla sovelletaan talousjätevesiasetuksen 4 §:n 2 momentin mukaisia lievempiä käsittelyvaatimuksia, kun kiinteistön ominaisuudet mahdollistavat toimivan järjestelmän rakentamisen ja suojaetäisyydet voidaan toteuttaa. Tapauskohtaisesti voidaan kuitenkin vaatia talousjätevesiasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaisia yleisiä käsittelyvaatimuksia, jottei jäteveden käsittelystä aiheudu pinta- ja pohjanvesien pilaantumisen vaaraa tai haittaa naapureille.

Puhdistettujen jätevesien purkupaikat on sijoitettava määräyksen mukaisesti riittävän suojavyöhykkeen päähän pilaantumiselle herkistä kohteista. Riittävä suojaetäisyys talousjätevesikaivoon ja vedenottamoon on tarpeen, koska talousvetenä käytettävä vesi voi jätevesien vaikutuksesta pilaantua ja aiheuttaa terveyshaittaa. Talousjätevesiasetuksen mukaankin käsiteltyjen jätevesien bakteeripitoisuus on edelleen korkea. Suojaetäisyydellä tontin rajaan ehkäistään mm. naapureille aiheutuvia hajuhaittoja.

Maahanimeyttämön imeytysputkiston ja maasuodattamon alapinnan sijaintivaatimusta ylipäin pohjavedenkorkeuteen nähden on noudatettava pohjaveden pilaantumisvaaran ehkäisemiseksi. Suojaetäisyydet vastaavat

uusilta kiinteistökohtaisilta jätevesijärjestelmiltä edellytetyjä etäisyyksiä. Määräystä sovelletaan rakennettaessa uusia jätevesijärjestelmiä ja uusittaessa vanhoja järjestelmiä.

Jätevesijärjestelmän suunnitelman tulee perustua paikan päällä suoritettuihin riittävän tarkkoihin maaperäselvityksiin. Maaperäselvitysten perusteella suunnitellaan kyseessä olevalle paikalle soveltuva ja toimiva jätevesijärjestelmä. Selvityksen liittäminen jätevesisuunnitelmaan on tarpeellinen lupaa myönnettäessä arvioitaessa valitun jätevesijärjestelmän toimivuutta alueella.

Kiinteistöihin, joihin ei ole ympärivuotista tieyhteyttä ei sallita sellaista järjestelmää, joka toimiakseen vaatii saostussäiliön tai vastaavan säännöllistä tyhjentämistä. Pääsääntöisesti vesikäymäläjärjestelmät edellyttävät lietteiden säännöllistä poistamista ainakin yhden kerran vuodessa. Suojaetäisyyksistä poikettaessa tulee kuitenkin aina varmistua siitä, että poikkeaminen ei aiheuta pohjavesien eikä pintavesien pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa.

Vanhaa öljysäiliötä ei saa käyttää missään tapauksessa jäteveden umpisäiliönä sillä jätevedessä muodostuu syövyttäviä kaasuja, jolloin metallinen säiliö syöpyy puhki. Myöskään öljyjäät eivät kuulu jäteveden joukkoon, sillä ne tuhoavat jätevedenpuhdistamon mikrobikannan hyvinkin pieninä pitoisuuksina.

7 § Vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriverkostoon liittymättömien kiinteistöjen talousjätevesien käsittely pohjavesialueilla

Pohjavesialueilla on talousvesien käsittelylle annettu muita alueita tiukempia määräyksiä. Pohjaveden hyvä laatu on tarpeen turvata erittäin tehokkaasti.

Jätevesien käsittely aiheuttaa aina riskin pohjaveden laadulle. Moitteettomasti toimivaan järjestelmäänkin voi tulla häiriöitä. Määräyksissä tämä riski on huomioitu siirtämällä riskiä portaittain I- ja II – luokan pohjavesialueilla niiden lähi- ja kaukosuojavyöhykkeiltä mahdollisimman kauas kohtuullisuus huomioiden.

Vesihuoltolaitoksen viemäriin voi olla mahdollista liittyä sen toiminta-alueen ulkopuoleltakin. Jos kiinteistö sijaitsee vain osittain vedenhankintakäytössä tai muulla I - tai II – luokan pohjavesialueella tai tällaisen reunalla kannatta selvittää mahdollisuus johtaa jätevedet tiiviissä jätevesiputkessa käsiteltäväksi pohjavesialueen ulkopuolella. käsiteltäväksi. Harmaat jätevedet on kuitenkin em. alueilla käsiteltävä yleisten käsittelyvaatimusten edellyttämällä tavalla pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Umpisäiliö ei ole käsittelyjärjestelmä vaan tiivis välivarasto, josta jätevedet on kuljetettava jätevedenpuhdistamolle.

8 § Vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriverkoston liittymättömien kiinteistöjen talousjätevesien käsittely ranta-alueilla

Ranta-alueilla jätevesijärjestelmien tulee täyttää talousjätevesiasetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetyt jäteveden yleiset käsittelyvaatimukset, joilla varmistetaan, ettei jätevedestä aiheudu pinta- ja pohjavesien pilaantumisen vaaraa. Ranta-alueiden leveyksissä on huomioitu jokivarsikylien asutuksen sijoittumisen vaikutukset. Pyhäjärven vesistön osalta kapeampi ranta-alueen leveys perustuu viemäriverkoston valmistumiseen lähivuosina koko kaava-alueita koskevaksi.

Alueilla, jotka jäävät toistuvasti tulvan alle tulee jätevesijärjestelmät sijoittaa siten, että tulvaveden pääsy järjestelmään pystytään estämään.

Suojaetäisyyksillä käsittelyjärjestelmästä vesistöön tai ojaan varmistetaan häiriötilanteissa puhdistamattomien jätevesien suoraan vesistöön johtamisen seuraukset.

Saunarakennukset saattavat sijaita niin lähellä rantaviivaa, ettei jäteveden purkupaikan sijoittaminen vaaditun suojaetäisyydet päähän vesistöä ole kohtuullisin kustannuksin mahdollista. Jos saunarakennuksessa syntyvien jätevesien määrä on vähäinen eli rakennus on kantoveden varassa, voidaan jätevedet tapauskohtaisesti sallia imeytettäväksi lähemmäksi kuin 15 metriä rantaviivasta. Vesien pilaantumisen estämiseksi vähäisiäkään vesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön eikä siten, että jätevedet valuisivat maan pintaa pitkin suoraan vesistöön.

9 § Eläinsuojien ja maitohuoneiden jätevedet

Karjasuojien ja maitohuoneiden pesuvesiä ei ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi saa johtaa käsittelemättömänä maastoon tai vesistöön, vaan ne on käsiteltävä soveltuvalla puhdistusmenetelmällä tai johdettava virtsa- tai lietesäiliöön. Maitohuoneiden jätevedet sisältävät huomattavasti asumis-jätevesiä enemmän ravinteita ja orgaanista kuormitusta, mikä on huomioitava järjestelmää suunniteltaessa.

Puhdistamoratkaisun ohella hyväksyttävää on myös pesuvesien johtaminen virtsa- ja lietesäiliöön, mikäli säiliötilavuus on tähän riittävä. Tällöin pesuvesien sisältämät ravinteet saadaan hyötykäyttöön peltolevityksen avulla.

Asumisjätevesien johtaminen käsittelemättömänä virtsa- ja lietesäiliöön on pääsääntöisesti kiellettyä ihmisperäisten mikrobien leviämisen välttämiseksi.

10 § Jätevesijärjestelmän huolto ja kunnossapito

Kiinteistön omistajan velvollisuus on huolehtia puhdistuslaitteiden toimivuudesta ja velvollisuus tarkastaa laitteiden puhdistusteho perustuvat ympäristönsuojelulain 4 ja 5 § :ien mukaisiin yleisiin periaatteisiin ja velvollisuuksiin.

Saostussäiliöt tulee jätevesijärjestelmän toiminnan varmistamiseksi tyhjentää säännöllisesti. Mikäli saostussäiliöiden tyhjennys laimin lyödään, voi seurauksen olla kiintoaineksen karkaamisen myötä varsinainen

puhdistusjärjestelmän, kuten suodattimen tai suodatus / imeytyskentän toiminnan heikkeneminen ja siten edelleen kuormituksen lisääntyminen. Saostussäiliöiden täyttäminen vedellä tyhjennyksen jälkeen varmistaa sen, että ne pysyvät paikoillaan ja toiseksi ne alkavat toimia heti suunnitellulla tavalla estäen kelluvan aineksen pääsyn itse puhdistusjärjestelmään.

Saostussäiliöliete on jätettä, jonka ammatti- ja laitospainainen käsittely ja hyödyntäminen on luvanvaraista toimintaa. Jätteen tuottajalla on jätelain 6 §:n mukaisesti velvollisuus huolehtia jätteen asianmukaiseen käsittelyyn luovuttamisesta. Omassa toiminnassa syntyvän saostussäiliölietteen hyödyntäminen levittämällä peltoon voidaan hyväksyä maataloilla, joilla on käytettävissä asianmukaiset laitteet lietteen käsittelyä varten ja mahdollisuus lietteen asianmukaiseen käsittelyyn.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden käsittelystä ja menettelyistä määrätään maa- ja metsätalousministeriön ohjekirjeessä (MMELO 2915/835/2005) sekä lannoitevalmistelaissa (539/2006) .

Jätettä saa kuljettaa vain toiminnanharjoittaja, joka on merkitty jätetiedostoon.

Kiinteistönhaltijan kirjanpitovelvollisuus perustuu ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaiseen yleiseen velvollisuuteen olla selvillä ympäristövaikutuksista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja määräämällä viranhaltijalla on ympäristönsuojelulain 83 §:n mukaisesti oikeus valvontaa ja ympäristönsuojelulain toimeenpanoa varten saada toiminnanharjoittajalta tarpeellisia tietoja.

11 § Moottoriajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu ja huolto

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu yleisessä käytössä olevilla alueilla, kuten puistossa tai virkistysalueilla voi vähentää niiden viihtyisyyttä ja virkistyskäyttöön soveltumista. Tämän vuoksi ajoneuvojen pesu ja huolto on kielletty muualla kuin tähän tarkoitukseen varatuilla alueilla.

Mikäli moottoriajoneuvoja, koneita ja laitteita pestään liuottimia sisältävillä pesuaineilla, voi jäteveden johtamisesta maastoon tai sadevesiviemäriin aiheutua ympäristön pilaantumista. Ammattimaisessa tai muussa usein toistuvassa pesussa jätevesimäärät ovat suuria vaikka hiilivetyliuottimia sisältäviä pesuaineita ei käytettäisikään. Ainoa hyväksyttävä jäteveden käsittelytapa on tällöin jäteveden johtaminen jätevesiviemäriin riittävästi esikäsiteltynä. Jätevesien esikäsitely öljyn- ja hiekanerotuskaivoissa on tarpeen viemäriverkoston toiminanna turvaamiseksi.

Moottoriajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesuvedet ovat jätevesiä, jotka on käsiteltävä kuten muutkin jätevedet. Mikäli ajoneuvoja ja koneita pestään kiinteistöllä pelkällä tai miedolla pesuaineella, vesi sisältää vain vähäisiä määriä haitta-aineita. Tällaisissa tapauksissa jätevedet voidaan imeyttää maahan tai jätevesiviemäriin esimerkiksi käyttötarkoituksen soveltuvan erotuskaivon kautta. Vesiä maaperään imeytettäessä tai

maastoon johdettaessa on kuitenkin aina pidettävä huoli, ettei aiheuteta ympäristön pilaantumista.

Pohjavesialueille on pohjaveden laadun turvaamiseksi annettu ankarampi määräys. Maaperän pilaantumisen estämiseksi maalijätteet on saatava talteen.

3 LUKU ILMANSUOJELU

12 § Savukaasupäästöjen haitallisten vaikutusten ehkäisy

Polttamisesta ei saa aiheutua terveystahaitta, vahinkoa tai muuta haittaa naapurille tai ympäristölle. Kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa tai muissa tulisijoissa ei saa polttaa jätettä eikä muuta sellaista ainetta, joiden palaessa muodostuvien savukaasujen joukossa ympäristöön pääsee nokea, hajua tai ympäristölle ja terveydelle vaarallisia yhdisteitä.

13 § Rakennusten, rakenteiden, esineiden tai alueiden kunnostus- ja puhtaanapitotyöt

Pöly voi aiheuttaa ympäristössä viihtyisyyshaittoja ja on haitallista ihmisten terveydelle. Ilmassa leijuva karkea pöly likaa ympäristöä ja aiheuttaa ihmisillä ärsytysoireita. Allergisille ja astmaa sairastaville hiukkaset ovat erityisen haitallisia. Pienimmät hiukkaset ovat terveydelle haitallisempia aiheuttaen mm. hengitysoireita. Pölyn aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi on annettu määräyksiä sellaisista toiminnoista ja tilanteista, joissa syntyy haitallisessa määrin pölyä.

14 § Liikenne / katupöly

Liikenneväylille, pihuille ja pysäköintipaikoille talvisin kertyvä hiekoitushiekka pölyää keväisin alueiden kuivuttua. Suuri osa ilman terveydelle ja viihtyisyydelle haitallisista hiukkasista on liikenteen ja tuulen nostattamaa katupölyä. Määräyksessä edellytetään, että hiekoitushiekat ja muu kiintoaines poistetaan viipymättä lumien sulamisen jälkeen.

4 LUKU POLTTONESTEET JA MUUT KEMIKAALIT

15 § Polttoaine- ja muut kemikaalisäiliöt, myös kemikaalisäiliöiden tilapäinen suojaus

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 § 5 a.) – kohdan mukaan ympäristölupa vaaditaan, kun polttonesteiden jakeluaseman polttonesteiden säiliötilavuus on vähintään 10 m³. Määräyksessä katsotaan tärkeäksi saada hallintaan myös tätä pienemmät riskikohteet.

Yksivaippaiset säiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavedelle. Säiliön sijoittamisella suoja-altaaseen määräyksen mukaisesti voidaan estää kemikaalin pääsy maaperään onnettomuustilanteissa. Säiliölle ja niiden suoja-altaille tulee rakentaa katos, jolla estetään sadevesien pääsy suoja-altaaseen.

Polttonesteiden ja muiden kemikaalien varastointi ja käsittely voi aiheuttaa päästöjä, jotka ilmenevät maaperän ja pohjavesien pilaantumisenä. Määräyksellä pyritään ehkäisemään näitä haittoja. Myös pienempien kemikaalimäärien varastoinnille asetettavat yleiset vaatimukset ovat tarpeellisia, koska kemikaalien huolimattomasta varastoinnista aiheutuu merkittävä maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski.

Kemikaalin pääsy maahan on estettävä, jotta maaperä ei pääse pilaantumaan. Tiiviin alustan tulee olla materiaalia, joka kestää polttonesteiden luottavat vaikutukset. Kemikaaleja ei saa päästä myöskään viemäriin, sillä ne voivat aiheuttaa haittoja viemäriverkostossa tai heikentää jätevedenpuhdistamon toimintaa.

Laitosten, maatilojen ja vastaavien tankkauspaikat, joilla ei ole ympäristölupaa, on sijoitettava samalla tavalla tiiviille alustalle siten, että polttonesteitä ei vuotojen seurauksena pääse maaperään. Mahdollisten vuotojen varalta säiliöiden läheisyydessä tulee olla imeytysainetta vuotojen nopeaa keräämistä varten.

Määräysten vaatimustaso vastaa tältä osin ympäristölupakäytäntöön vakiintunutta tasoa säiliötilavuudeltaan alle 10 m³ :n tankkauspaikoilla.

16 § Käytöstä poistetut maanalaiset polttoaine- ja kemikaalisäiliöt

Käytöstä poistetut ja vanhat polttoaine- ja kemikaalisäiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavesille. Jos säiliöitä ei ole puhdistettu ja ne on jätetty maahan, on vaarana maaperän pilaantuminen säiliön rikkoutumisen myötä. Lisäksi säiliö käytöstä poistettuna jo itsessään on jätettä, minkä maahan jättäminen on kiellettyä (jätelaki 3 § ja Lapin jätehuolto kuntayhtymän jätehuoltomääräykset 6 §). Määräyksessä edellytetään säiliön poistamista maaperästä, jotta vanhojen säiliöiden aiheuttamia ympäristöhaittoja voidaan estää. Säiliöt on puhdistettava ennen maaperästä poistamista, millä estetään polttoaineen tai kemikaalin joutuminen maaperään säiliön ja putkiston nostamisen yhteydessä. Kohtuullisuussyistä määräykseen on kirjattu mahdollisuus jättää maahan käytöstä ennen ympäristönsuojelumääräysten voimaan tuloa poistettu, puhdistettu ja hiekalla tai muulla hyväksyttävällä aineella täytetty säiliö.

Poikkeustapauksia varten on määräykseen kirjattu ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuus tapauskohtaisesti harkiten myöntää vapautus säiliön maasta poistamiseen. Kyseeseen tulee lähinnä tapaukset, joissa säiliön poistaminen aiheuttaisi vaaraan ympärillä oleville rakennuksille tai rakenteille. Mikäli säiliön poistamisen yhteydessä on havaittavissa pilaantumista, tulee maaperä käsitellä Lapin ELY – keskuksen määräämällä tavalla.

Velvoite viranomaiselle esitettävistä tiedoista koskien kiinteistöllä olevia öljysäiliöitä, niiden kuntoa, tarkastuksia, uusien säiliöiden asentamista ja vanhojen säiliöiden poistoa on tarpeen valvonnan kannalta.

17 § Kone- ja huoltohallien lattiarakenteet

Koneiden ja laitteiden huoltohalleissa käsitellään öljyä tai muita kemikaaleja. Niiden pääsy maaperään on estettävä, jotta maaperä ei pääse pilaantumaan. Kemikaaleja ei saa päästä myöskään viemäriin, sillä ne voivat aiheuttaa haittoja viemäriverkostossa tai heikentää jätevedenpuhdistamon toimintaa. Rakenteiden tulee tiiviiden lisäksi kestettävä polttonesteiden liuottavia vaikutuksia.

5 LUKU TILAPÄISEN MELUN JA TÄRINÄN TORJUNTA

Yleistä

Melu on yksi yleisimpiä ja tärkeimpiä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentäviä tekijöitä. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melu voi häiritä tai vaikeuttaa työskentelyä, lepoa ja nukkumista.

Ympäristönsuojelumääräyksissä on asetettu rajoituksia häiritsevää melua aiheuttaville toiminnoille. Erityisen häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavista toimista tulee tehdä ympäristönsuojelulain 60 §:n mukainen ilmoitus.

18 § Yleisötilaisuuksien meluntorjunta

Äänentoistolaitetta käytetään vakiintuneesti yleisötilaisuuksissa ja ulkoilmatapahtumissa. Määräyksissä on katsottu riittäväksi antaa määräys huolehtimisvelvollisuudesta. Tarkemmat määräykset melutason ohjearvoista annetaan valtioneuvoston päätöksessä (993/1992).

19 § Häiritsevää melua aiheuttavat koneet ja laitteet

Lepoon ja nukkumiseen tarvitaan hiljaisuutta ja siksi määräyksissä on katsottu tarpeelliseksi mainita erityisesti yöaikainen melu. Häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö on kielletty yöaikaan klo 22-07 asuntojen ja muiden sellaisten kohteiden läheisyydessä, joille työstä saattaa aiheutua haittaa tai häiriötä. Määräys ei koske välttämättömien tilapäisten töiden suorittamista, mikä mahdollistaa esimerkiksi lumitöiden tekemisen jo ennen klo 07 , jotta tarpeellinen liikenteen toimivuus pystytään turvaamaan.

6 LUKU MUUT MÄÄRÄYKSET

20 § Maalämmön käyttöön liittyvät määräykset vesistöön ja maalle

Maalämmön rakentaminen on yleistymässä ja niitä rakennetaan sekä maa-alueille että vesistöihin. Putkistossa käytettävän nesteen tulee olla sellaista, että se ei mahdollisen putken rikkoutumisen vuoksi aiheuta ihmisille ja eläimille terveyshaittaa eikä ympäristölle pilaantumisen vaaraa.

Valvontaa varten viranomaisien tulee olla tietoinen rakennettavista maalämpöjärjestelmistä. Järjestelmien lupakäsittelyn yhteydessä

viranomaisella on mahdollisuus ohjata hankkeeseen ryhtyvä hakemaan järjestelmän sijainnin mahdollisesti edellyttämä ympäristölupa.

21 § Arseenilla kyllästetyn puutavaran käyttörajoitusten soveltaminen

Määräys perustuu Valtioneuvoston asetukseen 787/2007 sekä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE), Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja ympäristöministeriön yhteiseen näkemykseen komission asetuksen soveltamisesta yhdessä muiden säännösten kanssa. Määräys on tarpeellinen, koska CCA –käsiteltyä puuta (mm. sähkö- ja puhelinpylväät) on jäänyt ympäristöön, kun ne on poistettu niiden varsinaisesta käyttötarkoituksesta.

22 § Eläinten ruokkiminen

Taajaan rakennettujen alueiden asuinkiinteistöjen pihalla tapahtuva lintujen ja muiden eläinten ruokinta tulee järjestää siten, että vahinkoeläimet eivät pääse ruokintapaikalle. Lintuja ruokittaessa tulee ruuaksi tarkoitettujen jyvien ja muuta ainekset sijoittaa niille tarkoitettuun ruokinta-automaattiin tai vastaavaan laiteeseen. Eläimiä ei saa ruokkia heittämällä ruokaa sellaisenaan maahan. Kesäajaksi on ruokinta lopetettava ja ruokintapaikat puhdistettava. Hallitsemattomasta lintujen ja muiden eläinten ruokinnasta saattaa seurata haittaa. Paikalle voi tulla myös sellaisia haittaeläimiä, jotka myös aiheuttavat terveysriskiä ihmisille ja kotieläimille.

23 § Porojen tarhaaminen ja ruokinta

Ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista ihmisen toiminnasta johtuvaa muun muassa aineen ja energian jättämistä ympäristöön, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa haitta luonnolle ja sen toiminnoille tai ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä. Lisäksi ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä.

Porojen ruokinta jäällä tai vesialueen välittömässä läheisyydessä aiheuttaa kuormitusta vesistöön. Kuormitusta syntyy porojen ulosteista ja jäälle jäävästä ravinnosta. Jään sulaessa ulosteista ja ravinnosta peräisin olevat ravinteet ja ruokinnasta käyttämättä jäänyt eloperäinen aines joutuvat vesistöön ja ne voivat haitata mm. verkkokalastusta. Ravinteet kasvattavat vesistön tuotantokykyä lisäten vesistön rehevöitymistä ja eloperäinen aines kuluttaa hajotessaan vedessä olevaa happea.

Porojen talviruokinnan vaikutus yksittäiseen vesistöön riippuu vastaanottavan vesistön tilasta, kosta ja veden vaihtuvuudesta.

Ruokintapaikan sijoittamisessa on huomioitava myös tulva. Paikka on valittava siten, ettei tulva yllä huuhtelemaan ruokintapaikkaa. Suojavyöhykkeen

leveyttä koskevalla määräyksellä pyritään ehkäisemään vesistölle aiheutuvia seurauksia.

I – luokan pohjavesialueelle on annettu ankarampi määräys pohjaveden suojelemiseksi.

Asuinalueiden läheisyydessä olevat porotarhat on pidettävä yleisen viihtyvyyden vuoksi siistinä ja lantapitoisten sulamis- ja sadevesien pääsy lähistöllä olevien asuntojen pihalle ja vesistöön tulee estää.

24 § Hevosten jaloittelualueet

Määräyksessä on annettu velvoitteita hevosten jaloittelualueen hoidosta. Jaloittelualueet ovat usein pinta-alaltaan melko pieniä eikä niissä ole kasvipeitettä ja sen vuoksi maaperä kuuluu voimakkaasti ja alueelle kertyy paljon lantaa. Erityisen tärkeää on huolehtia lannan poistamisesta alueilta, joissa hevoset oleskelevat kaikkien eniten.

Haittojen estämiseksi lanta on siivottava jaloittelualueelta säännöllisesti. Jaloittelualueet voivat aiheuttaa veden pilaantumista ja terveyshaittoja.

Määräyksessä on tämän vuoksi asetettu suojaetäisyys, jonka avulla ehkäistään ravinteiden ja haitallisten bakteereiden pääsy talousveteen.

25 § Lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttö

Veden hankintaan käytettävien ja siihen soveltuvien tärkeiden pohjavesialueiden veden laatu on turvattava. Pohjavesiin joutuvien huuhtoutumien estämiseksi on määräyksessä kielletty lannan, virtsan ja puristenesteen levittäminen näillä alueilla. Jätevesien levitys on kielletty, jotta voidaan varmistua siitä, ettei pohjaveteen pääse haitallisia mikrobeja. Säiliörehun puristeneste ja torjunta-aineet pohjaveteen joutuessaan voivat pilata veden pitkiksi ajoiksi.

Typpilannoitteiden ja lannan levitystä säädelään valtioneuvoston asetuksessa (931/2000) maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta. Vesistöjen ranta-alueilla tapahtuva laiduntaminen, lannan, virtsan puristenesteen ja jätevesilietteen levitys voi aiheuttaa pintavesien pilaantumista. Määräyksessä on tämän vuoksi asetettu suojavyöhyke, jonka avulla voidaan vähentää ravinteiden pääsyä vesiin.

Valtioneuvoston asetuksen (931/2009) mukaan toistuvasti kevättulvan alle jäävillä peltoalueilla typpilannoitus on kielletty perustettavaa kasvustoa lukuun ottamatta 1.10. – 15.4. välisenä aikana.

Suojavyöhykkeitä koskevat määräykset eivät estä alueiden käyttöä viljelyyn vaan ohjaavat lannoitteiden käyttöä, eivätkä ne ole ristiriidassa EU:n ympäristötukisäädösten kanssa.

26 § Varastointi kiinteistöllä

Pihat, joissa varastoidaan hallitsemattomasti autonromuja, koneita ja laitteita, purkutavaraa, rakennustarvikkeita ja mahdollisesti jätteitä aiheuttavat ympäristössään viihtyvyysongelmia ja ovat riski ympäristölle.

Määräys informatiivinen :

Viittaus: Maankäyttö- ja rakennuslaki (1999/132 ; 169 §)

27 § Metsänojitus

Metsänojituksen valvonnan tehostamiseksi on näihin määräyksiin kirjattu velvoite esittää ojitussuunnitelma lausunnon antamista varten valvontaviranomaiselle ennen hankkeeseen ryhtymistä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialueellaan ojituksia vesilain (1961/264) mukaan.

28 § Maa-ainesten otto (kotitarveottaminen)

Maa-ainesten ottaminen on aina järjestettävä siten, että vaikutukset luontoon ja maisemakuvaan jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Kotitarveotosta on tehtävä ilmoitus lupa- ja valvontaviranomaiselle, mikäli ottaminen ylittää tai tulee ylittämään 500 k-m³ :n määrän. Ulkopuoliselle taholle tapahtuva ainesten myyminen edellyttää maa-ainelupaa.

Pohjavesialueelle suunnitellusta ottamisesta on aina ilmoitettava kunnan lupa- ja valvontaviranomaiselle ennen kaivutyön alkamista.

7 LUKU POIKKEAMISET JA SEURAAMISET

29 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka tehtäviä Pelkosenniemellä hoitaa tekninen lautakunta voi ympäristönsuojelulain 19 §:n 3 momentin mukaan myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksistä. Poikkeus voidaan myöntää ainoastaan perustelluista syistä. Lähtökohtana on, että ympäristönsuojelumääräyksistä poiketaan vain yksittäisissä tapauksissa. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Poikkeus voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla hyväksyttävällä tavalla estämään ympäristön pilaantumisen. Jos poikkeamisesta aiheutuu ympäristön pilaantumista, ei lupaa voida myöntää.

30 § Seuraamukset ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta ja laiminlyönnistä

Pykälässä selvennetään ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen seuraamuksia viittauksella ympäristönsuojelulain säännöksiin. Ympäristönsuojelulain 13 luvussa on valvontaa ja hallintopakkoa koskevia säännöksiä ja lain 116 §:ssä on rangaistussäännökset ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisesta toiminnasta.

31 § Siirtymäkausisäännökset

Osa määräyksistä tulee voimaan siirtymäkauden jälkeen. Siirtymäkausimääräykset ovat tarpeen, koska ympäristönsuojelumääräyksissä on asetettu velvoitteita, jotka merkitsevät kiinteistön omistajille ja haltijoille taloudellisia kustannuksia.

Siirtymäkausi koskee 5 §:n mukaisia talousjätevesien käsittelyä koskevia määräyksiä. Ympäristönsuojelumääräysten voimaan tullessa käytössä olevat jätevesijärjestelmät on saatettava vastaamaan määräysten mukaisia vaatimuksia talousjätevesiasetuksen määräämässä aikataulussa. Asetuksen mukaan vaatimukset on täytettävä 15.3.2016 mennessä. Ympäristönsuojeluviranomainen voi erikseen määritellyillä edellytyksillä myöntää aikataulusta poikkeuksen.

Siirtymäkausi koskee kohtien 15.1 ja 15.2 määräyksiä kemikaalien varastoinnista ja niiden tankkauspaikoista. Ympäristönsuojelumääräysten voimaantullessa käytössä olevat kemikaalien varastointi- ja tankkauspaikat on muutettava määräysten mukaisiksi 1.1.2014 mennessä. Määräysten voimaantulon jälkeen otettavien varastointipaikkojen on oltava heti määräysten mukaisia. Siirtymäaika on annettu sähkön jakelumuuntajien saattamiseksi määräysten mukaisiksi.

32 § Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo

Ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan 01.08.2011.

Päätöksen ympäristönsuojelumääräysten antamisesta tekee kunnanvaltuusto. Päätös määräysten hyväksymisestä annetaan ympäristönsuojelulain 19 §:n 4 momentin mukaisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset kuulutukset julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin kuulutetaan ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta.

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 22.06.2011 § 47